

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 181/04-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júna 2005 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť A. Š. a M. Š., obaja bytom K., zastúpených advokátom JUDr. M. S., Č., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 412/00 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 412/00 **p o r u š i l** základné právo A. Š. a M. Š., aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 412/00 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. A. Š. a M. Š. **p r i z n á v a** primerané finančné zadostučinenie každému v sume po 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Čadca **p o v i n ť** im vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. A. Š. a M. Š. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 22 720 Sk (slovom dvadsaťdvojisíc sedemstodvadsať slovenských korún), ktoré je Okresný súd Čadca povinný vyplatiť na účet advokáta JUDr. M. S., do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 20. októbra 2004 č. k. I. ÚS 181/04-8 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť A. Š. a M. Š. (ďalej len „sťažovateľ“ a „sťažovateľka“ alebo „sťažovatelia“), obaja bytom K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 412/00.

Zo sťažnosti vyplynulo, že: *„Sťažovatelia sú v konaní pôvodne vedenom pod spis. zn. Nc 2357/97 (neskôr pod sp. zn. 6 C 412/00) o určenie vlastníckeho práva odporcami. Konanie vo veci začalo podaním návrhu na Okresný súd v Čadci dňa 15. 12. 1997, ktorým sa navrhovateľka domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. (...)*

Od roku 2000 súd vo veci nevytýčil termín pojednávania a doposiaľ vo veci nerozhodol. (...)

Sťažovatelia vidia porušenie svojho ústavného práva v neprimeraných časových prietáhoch spôsobených nečinnosťou súdu a to najmä:

- v čase od vydania uznesenia Okresného súdu v Čadci 6 C 412/00 z 20. 12. 2000 doposiaľ, kedy súd nekoná štyri roky.

- v čase od 23. 02. 2004, kedy sa vrátilo dožiadanie z Okresného súdu v Bratislave doposiaľ, kedy súd nekoná už štvrtý mesiac

Vo veci bolo nariadené od podania návrhu t. j. od 15. 12. 1997 iba jediné pojednávanie a to na deň 04. 10. 2000, čo je takmer tri roky od podania návrhu. Od tohto pojednávania neboli vo veci urobené úkony, ktoré by smerovali k ukončeniu konania. (...)

Sťažovatelia žiadajú priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200 000 Sk, pričom tento nárok odôvodňujú predovšetkým dĺžkou celého konania, ktoré sa vedie od roku 1997. Nečinnosťou súdu sú už niekoľko rokov obmedzení v možnosti nakladať s nehnuteľnosťou, ktorá je predmetom konania. (...)

Súčasne právoplatne neukončeným konaním trvá stav právnej neistoty u sťažovateľov. Sťažovatelia súčasne nekonanie súdov pociťujú ako psychickú ujmu. Došlo k narušeniu dobrých vzťahov s okolím, ktorý sa zhoršuje dĺžkou celého konania. Sťažovatelia v konaní iba bránia svoje vlastnícke právo, no aj tak sa ochrany svojho vlastníckeho práva za dobu šiestich rokov ešte nedočkali. Neistota vedie k napätiu nielen s okolím, ale aj v rodine. (...)

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, nakoľko (...) Okresný súd v Čadci v konaní 6 C 412/00 (pôvodne vedeného pod č. Nc 2357/97) o určenie vlastníckeho práva nekoná bez prieťahov navrhujeme, aby Ústavný súd v Košiciach takto rozhodol:

Základné právo A. Š. a M. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Čadci v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 412/00 o určenie vlastníckeho práva bolo porušené.

Okresnému súdu v Čadci prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 412/00 konal bez zbytočných prieťahov.

A. Š. a M. Š. priznáva solidárne primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200 000 Sk (slovom dvestotisíc korún), ktoré je Okresný súd v Čadci povinný im vyplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd v Čadci je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia (...) na účet JUDr. M. S. do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. “

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou JUDr. A. P., listom z 18. mája 2005 sp. zn. Spr. 14/04-ÚS a právny zástupca sťažovateľov stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 26. mája 2005.

2. 1. Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla nasledovné relevantné skutočnosti:

«(...) Sťažovatelia vidia porušenie svojho ústavného práva v neprimeraných časových prieťahoch spôsobených nečinnosťou súdu a to najmä:

- a) v čase od vydania uznesenia Okresného súdu v Čadci 6 C 412/00 zo dňa 20. 12. 2000 doposiaľ, kedy súd nekoná štyri roky,
- b) v čase od 23. 2. 2004, kedy sa vrátilo dožiadanie z Okresného súdu v Bratislave až do podania sťažnosti, kedy súd nekoná už štvrtý mesiac,

1. Obdobie od októbra 2000 doposiaľ:

- pojednávanie 4. 10. 2000, v ktorom súd vypočul účastníkov konania, pojednávanie odročil na neurčito za účelom vykonania ohliadky, zloženia zálohy na trovy dokazovania a výsluchu ďalších účastníkov konania, príp. svedkov,
- uznesením 6 C 412/00 zo dňa 20. 12. 2000 súd uložil zaplatiť zálohu na trovy dokazovania,
- z dôvodu trvalého preloženia konajúcej sudkyne na iný súd vec bola pridelená na vybavenie JUDr. E. K. 28. 6. 2001,
- procesné úkony súdu zo dňa 17. 9. 2001, 26. 11. 2001, 25. 1. 2002, 17. 4. 2002, 23. 5. 2002, 30. 7. 2002, 14. 11. 2002, 16. 1. 2003, 9. 4. 2003, 4. 6. 2003, 18. 8. 2003, 22. 10. 2003, 13. 11. 2003, 8. 12. 2003, všetky boli efektívne vykonané ako procesné úkony neodkladné a súvisiace s vedením konania.

2. Obdobie od 23. 2. 2004:

- ako je zrejmé z obsahu spisu Okresného súdu Bratislava 2 – vybaveniu dožiadania bránili procesné prekážky nie zo strany súdu, keď dožiadanie dotknutým účastníkom nebolo možné doručiť a pokusy súdu o výsluch po vyčerpaní všetkých procesných prostriedkov boli neúspešné,
- procesným úkonom zo dňa 9. 6. 2004 súd nariadil ohliadku, ktorá sa aj uskutočnila 8. 9. 2004,
- pri ohliadke na mieste samom súd vypočul ďalších účastníkov a po zistení úmrtí niektorých žalovaných súd uložil JUDr. P. predložiť rozšírené návrhy o právnych nástupcoch nebohých odporcov,

- *na ohliadke pre neprímerané správanie a urážlivé vystupovanie súd sťažovateľovi uložil poriadkovú pokutu v sume 5 000,- Sk vypracovaným uznesením zo dňa 8. 9. 2004, proti uzneseniu sťažovateľ podal odvolanie a spis 4. 9. 2004 bol aj predložený Krajskému súdu v Žiline na rozhodnutie o odvolaní, krajský súd rozhodol uznesením 5 Co 446/04 zo dňa 21. 4. 2005 a návrat spisu evidujem 6. 5. 2005.*

Ako je aj z môjho vyjadrenia zrejmé, nie je tvrdenie sťažovateľov pravdivé, keď uvádzajú, že súd nekoná 4 roky a nekoná od 23. 2. 2004.

Považujem právnu vec – predmetom ktorej je určenie vlastníckeho práva – za zložitú a náročnú tak z hľadiska procesného ako aj z hmotného práva.

1. Obtiažnosť veci z hľadiska procesného práva vidím na strane žalovanej, keď v priebehu vedeného konania došlo k rozšíreniu a úprave návrhu, obtiažny postup pri realizovaní výsluchu účastníkov dožiadaným súdom.

3. Postupom Okresného súdu v Čadci k prietahom nedochádzalo.

4. Správanie sa samotného sťažovateľa, prípadne sťažovateľov, myslím si, že podstatným spôsobom neovplyvnilo dĺžku súdneho konania.

Vzhľadom na všetky horeuvedené skutočnosti považujem sťažnosť za nedôvodnú a žiadam o jej zamietnutie.

Netrvám na tom, aby sa o prijatej sťažnosti konalo ústne pojednávanie. (...)»

2. 2. Právny zástupca sťažovateľov vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu predsedníčky okresného súdu uviedol, že:

„K bodu 1) podľa ktorého je vec obtiažna z hľadiska procesného práva

Právna zložitost' sporu nezbavuje sudcu zodpovednosti za prietahy v konaní zapríčinené nesprávnou organizáciou práce, nedokonalým poznaním obsahu samotnej podstaty veci, odbornou nepripravenosťou na pojednávanie, neodborným využitím času určeného na pojednávanie, neodborným vedením jednotlivých pojednávaní a nariadovaním dokazovania bez náležitého zistenia procesne významných skutočností pre toto dokazovanie.

Je zrejmé, že ak sudca sa bráni, že boli vykonávané procesné úkony 17. 09. 2001, 26. 11. 2001, 21. 05. 2002, 17. 04. 2002, 23. 05. 2002, 30. 07. 2002, 14. 11. 2002, 16. 01. 2003, 09. 04. 2003, 04. 06. 2003, 18. 08. 2003, 25. 10. 2003, 13. 11. 2003 a 08. 12. 2003, nazdávam sa, že nemohli byť efektívne vykonávané, keď v krátkom období

boli vykonávané procesné úkony, ktoré mohli byť vykonané naraz a mohlo sa tak skrátiť toto obdobie o podstatnú mieru.

Z tohto dôvodu len vykonávanie jednotlivých úkonov nekomplexne a čiastkovo, ktoré môže byť vykonávané spoločne a jedným procesným úkonom, a tak skrátiť konanie, ide na vrub okresného súdu.

Z tohto dôvodu konštatovanie okresného súdu, že postupom Okresného súdu v Čadci k prietahom nedochádzalo, je v rozpore so zisteným skutkovým stavom v spise.

Keďže zo samotného vyjadrenia okresného súdu vyplýva, že zo správania samotného sťažovateľa, príp. sťažovateľov nedošlo k podstatnému ovplyvneniu dĺžky súdneho konania, je zrejmé, že za prietahy nenesú vinu účastníci, ale okresný súd, ktorý v konaní prebiehajúcim od roku 1998 – takmer 7 rokov, vykonal jediné pojednávanie 04. 10. 2000 a vo veci doposiaľ nie je rozhodnuté.

Z tohto dôvodu sa nazdávame, že sťažnosť sťažovateľov je dôvodná a žiadame jej v celom rozsahu vyhovieť, nakoľko ústavné právo sťažovateľov porušené bolo.

Netrváme na tom, aby sa v predmetnej veci konalo ústne pojednávanie.

Uplatňujeme si trovy právneho zastúpenia v sume 22.446,- Sk (vrátane DPH) - za 3 úkony (...).“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 6 C 412/00:

Dňa 15. decembra 1997 podala H. M. z K. (ďalej len „žalobkyňa“) proti K. K. (žalovanej v 1. rade) a proti sťažovateľom (žalovaným v 2. a 3. rade) žalobný návrh na

určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. Nc 2357/97.

Dňa 22. januára 1998 zákonná sudkyňa vyžiadala vo veci listinné dôkazy a uznesením uložila žalobkyni, aby rozšírila svoju žalobu proti všetkým pozemnoknižným spoluvlastníkom. Súčasne bola žalovaná v 1. rade vyzvaná, aby súdu oznámila, či súhlasí s vyžiadaním notárskych spisov sp. zn. N 253/96, NZ 232/96, NZ 257/96 a NZ 236/96.

Dňa 3. februára 1998 sťažovatelia doručili súdu svoje vyjadrenie k žalobe.

Dňa 16. februára 1998 právna zástupkyňa žalobkyne požiadala o predĺženie lehoty na doplnenie žalobného návrhu o 30 dní.

Dňa 7. apríla 1998 právna zástupkyňa žalobkyne doručila súdu rozšírenie žaloby o ďalších sedemnást' účastníkov na strane žalovaných.

Dňa 8. júna 1998 sudkyňa dala úpravou kancelárii okresného súdu pokyn, aby boli pripojené súvisiace dedičské spisy, aby bolo vyžiadané vyjadrenie právnej zástupkyne žalobkyne k písomnému vyjadreniu žalovaných a aby bolo pod hrozbou uloženia pokuty 5 000 Sk urgované vyjadrenie žalovanej v 1. rade, či dáva súhlas na vyžiadanie uvedených notárskych spisov.

Dňa 17. júna 1998 právny zástupca sťažovateľov oznámil súdu, že na vyžiadanie notárskych spisov sp. zn. 253/96, Nz 282/96, N 257/97 a Nz 286/96 súhlas nedávajú.

Dňa 4. februára 1999 dala sudkyňa úpravou kancelárii súdu pokyn pripojiť dedičské spisy po neb. A. Z. a po neb. K. Z., ako aj vyzvať žalovanú v 1. rade, aby predložila súdu zmluvu o nadobudnutí označenej nehnuteľnosti, a právnu zástupkyňu žalobkyne, aby oznámila súdu, kto je právnym nástupcom po pozemnoknižných spoluvlastníkoch M. K. a M. K.

Dňa 23. februára 1999 právna zástupkyňa žalobkyne oznámila súdu mená právnych nástupcov po M. K., A. Z., Š. Z. a J. C.

Dňa 7. apríla 1999 sudkyňa urgovala pripojenie súvisiacich dedičských spisov.

Dňa 26. mája 1999 právny zástupca sťažovateľov doručil súdu kúpno-predajnú zmluvu Čd 154/35 a geometrický plán.

Dňa 27. mája 1999 žalobkyňa doručila súdu „*doklady ku sporu*“.

Dňa 11. augusta 1999 sudkyňa dala úpravou kancelárii súdu pokyn, aby boli pripojené dedičské spisy.

Dňa 19. novembra 1999 súd uznesením vyzval žalobkyňu, aby rozšírila svoj žalobný návrh proti dedičom po pozemnoknižnej spoluvlastníčke M. K.

Dňa 30. decembra 1999 právna zástupkyňa žalobkyne doručila súdu „rozšírenie žaloby o určenie vlastníckeho práva č. k. Nc 2357/97“.

Dňa 10. januára 2000 právna zástupkyňa žalobkyne zaslala súdu doklady k sporu a súčasne požiadala o predĺženie lehoty na predloženie dedičského rozhodnutia po E. K. a Š. Z.

Dňa 10. marca 2000 bola právna zástupkyňa žalobkyne vyzvaná, aby v lehote 20 dní zaslala súdu dedičské rozhodnutie po neb. Š. Z.

Dňa 13. marca 2000 súd vyzval právnu zástupkyňu žalobkyne, aby v lehote 20 dní súdu predložila dedičské rozhodnutia po E. K. a Š. Z.

Dňa 10. apríla 2000 právna zástupkyňa žalobkyne oznámila súdu, že žiadané dedičské rozhodnutia nemôže zabezpečiť, pretože sa v archíve nenachádzajú.

Dňa 21. júna 2000 súd vyzval právnu zástupkyňu žalobkyne, aby v lehote 10 dní predložila 25 exemplárov upravenej žaloby z 29. decembra 1999, aby sa tieto mohli doručiť všetkým dvadsiatim štyrom žalovaným.

Dňa 3. júla 2000 právna zástupkyňa žalobkyne doručila súdu 25 exemplárov upravenej žaloby.

Dňa 16. augusta 2000 bola vec prevedená do registra „C“ a bola zaevidovaná pod sp. zn. 6 C 412/00.

Dňa 24. augusta 2000 súd nariadil termín pojednávania na 4. október 2000.

Dňa 24. augusta 2000 súd vyzval žalovanú v 1. rade, aby sa vyjadrila k žalobe.

Dňa 6. septembra 2000 právny zástupca žalovanej podal vyjadrenie k žalobe.

Dňa 4. októbra 2000 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že vo veci bude „vykonaná ohliadka, na ktorej budú vypočutí ďalší účastníci konania a prípadne navrhnutí svedkovia“.

Dňa 13. októbra 2000 právna zástupkyňa žalobkyne navrhla výsluch ďalších svedkov.

Dňa 20. decembra 2000 okresný súd uznesením č. k. 6 C 412/00-88 rozhodol, že: „Žalobkyňa je povinná zaplatiť preddavok na trovy dokazovania - náhrada za auto v sume 1 500 Sk (...)“.

Dňa 31. januára 2001 žalobkyňa zaplatila 1 500 Sk v zmysle uvedeného uznesenia.

Dňa 28. júna 2001 predsedníčka okresného súdu pridelila vec sp. zn. 6 C 412/00 na ďalšie konanie a rozhodnutie JUDr. E. K.

Dňa 17. septembra 2001 okresný súd požiadal Okresný úrad v Č. o zaslanie kópií relevantných pozemnoknižných vložiek.

Dňa 11. januára 2002 Katastrálny úrad v Ž., Správa katastra Č., zaslal súdu žiadané pozemnoknižné vložky.

Dňa 25. januára 2002 súd vyzval právnu zástupkyňu žalobkyne, aby v lehote 7 dní oznámila adresu žalovaného v 24. rade.

Dňa 27. marca 2002 právna zástupkyňa žalobkyne oznámila súdu, že žalovaný v 24. rade P. Z. zomrel 20. decembra 2001, a súčasne oznámila mená a adresy siedmich predpokladaných dedičov.

Dňa 25. apríla 2002 súd požiadal Okresný súd Žilina o oznámenie okruhu dedičov po neb. P. Z.

Dňa 7. mája 2002 Notársky úrad JUDr. D. T. oznámil súdu mená a adresy dedičov zo zákona po poručiteľovi P. Z.

Dňa 14. júna 2002 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu žalobkyne, aby upravila žalobu vo vzťahu k pravdepodobným dedičom po neb. P. Z.

Dňa 30. júla 2002 súd dožiadal Okresný súd Žilina, aby vypočul žalovaných - dedičov po P. Z. a Okresný súd Bratislava II, aby ako dožiadaný súd vypočul žalovanú v 12. rade F. Z.

Dňa 16. augusta 2002 právna zástupkyňa žalobkyne oznámila okresnému súdu, že 25. júna 2002 zomrela žalovaná v 1. rade, a požiadala súd o poskytnutie lehoty na úpravu žaloby.

Dňa 24. septembra 2002 súd predĺžil lehotu právnej zástupkyne žalobkyne na upravenie žaloby o jeden mesiac.

Dňa 30. septembra 2002 Okresný súd Bratislava II oznámil, že žalovaná v 12. rade F. Z. zomrela.

Dňa 11. októbra 2002 bolo doručené súdu vybavené dožiadanie z Okresného súdu Žilina o výsluchu dedičov po P. Z.

Dňa 28. októbra 2002 právna zástupkyňa žalobkyne doručila súdu upresnenú žalobu (okruh žalovaných sa upravil na tridsať).

Dňa 14. novembra 2002 súd požiadal Notársky úrad JUDr. E. V., aby oznámil, v akom štádiu sa nachádza dedičské konanie po poručiťke K. K. (predtým žalovaná v 1. rade).

Dňa 13. decembra 2002 notárka JUDr. E. V. oznámila súdu, že dedičské konanie po K. K. sp. zn. D 989/02 nebolo dosiaľ ukončené, pretože neboli predložené výpisy z Katastrálneho úradu Ž.

Dňa 16. januára 2003 súd požiadal Okresný súd Bratislava II, aby ako dožiadaný súd vypočul žalovaných v 8. a 30. rade.

Dňa 9. apríla 2003, 4. júna 2003 a 18. augusta 2003 súd urgoval vybavenie dožiadania zo 16. januára 2003 Okresným súdom Bratislava II.

Dňa 10. septembra 2003 v súlade so zmenou rozvrhu práce bola vec pridelená na ďalšie konanie a rozhodnutie JUDr. A. P.

Dňa 6. novembra 2003 Okresný súd Bratislava II oznámil súdu, že vo veci bol vytýčený termín výsluchu na 18. november 2003.

Dňa 8. decembra 2003 súd urgoval zaslanie oznámenia Okresným súdom Bratislava II, či a ako bolo vybavené dožiadanie.

Dňa 1. marca 2004 Okresný súd Bratislava II vrátil predmetný spis okresnému súdu „bez vybavenia s tým, že adresátovi S. Z. a J. Z. sa predvolania na výsluch nepodarilo doručiť ani prostredníctvom OO PZ Bratislava“.

Dňa 9. júna 2004 súd vyzval právnu zástupkyňu žalobkyne, aby v lehote 20 dní oznámila adresu bydliska S. Z. a J. Z., a nariadil vo veci miestnu ohliadku na 8. september 2004.

Dňa 14. júla 2004 žalobkyňa doručila súdu adresy S. Z. a J. Z.

Dňa 8. septembra 2004 sa uskutočnila vo veci ohliadka na mieste samom, na ktorej bola sťažovateľovi uložená poriadková pokuta v sume 5 000 Sk z dôvodov, že „neprimerane zasahoval do miestnej ohliadky a taktiež sa neprimeraným spôsobom vyjadril“. Súd uložil právnomu zástupcovi žalovaných v 3. a 4. rade oznámiť súdu v lehote 30 dní prípadné ďalšie návrhy na dokazovanie. Právnej zástupkyňi žalobkyne súd uložil

v lehote 60 dní oznámiť ďalšie návrhy na dokazovanie a predložiť prípadný rozšírený žalobný návrh o právnych nástupcoch nebohých žalovaných.

Dňa 9. septembra 2004 právny zástupca sťažovateľov navrhol vypočuť vo veci svedkyňu A. N.

Dňa 22. septembra 2004 podal sťažovateľ odvolanie proti rozhodnutiu o poriadkovej pokute.

Dňa 1. októbra 2004 bol Krajskému súdu v Žiline predložený spis, aby rozhodol o odvolaní proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty.

Dňa 21. apríla 2005 bolo uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co 446/04 zmenené napadnuté uznesenie okresného súdu tak, že sťažovateľovi bola uložená poriadková pokuta v sume 2 000 Sk.

Dňa 6. mája 2005 bol spis vrátený okresnému súdu.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o určenie vlastníctva k nehnuteľnostiam vedenom pod sp. zn. 6 C 412/00, v ktorom sťažovatelia vystupujú ako žalovaní, došlo k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota (II. ÚS 26/95).

Ústavný súd predovšetkým poukazuje na to, že v napadnutom konaní sťažovatelia v postavení žalovaných nedisponovali s návrhom na začatie konania, ktorý bol nejasný a spočiatku evidovaný pod sp. zn. Nc 2357/97. Sťažovatelia však právnu neistotu v danej veci nepochybne mohli pociťovať už od prevzatia žalobného návrhu, ku ktorému už 3. februára 1998 zaujali písomné stanovisko.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o určenie vlastníctva k nehnuteľnostiam v okolnostiach danej veci môže predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci najmä s ustálením okruhu pasívne legitimovaných osôb a ich procesným výsluchom, pretože je ich značný počet (bývajú v rôznych krajoch) a v priebehu konania dochádzalo aj k úmrtiu niektorých žalovaných. Doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania však ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým konštatuje, že konanie v napadnutej veci (od podania žaloby 15. decembra 1997 až dosiaľ) trvá viac ako 7 a pol roka, z toho na okresnom súde takmer 7 rokov bez jediného rozhodnutia vo veci samej. Táto dĺžka konania je zjavne neprimeraná.

Okresný súd bol pritom v napadnutom konaní aj opakovane nečinný minimálne v období od 17. júna 1998 do 4. februára 1999 (viac ako sedem mesiacov) a od 20. decembra 2000 do 17. septembra 2001 (deväť mesiacov), keď okresný súd počas viac ako šesťnástich mesiacov vo veci nevykonal prakticky žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia ako žalovaní v preskúmvanej veci počas súdneho konania nachádzajú, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (napr. I. ÚS 41/02). Okrem uvedeného postup súdu nevykazoval vždy znaky plynulého a efektívneho konania, keď napr. súd nariadil vo veci ohliadku na mieste samom 4. októbra 2000, túto však z nepochopiteľných dôvodov vykonal až takmer po štyroch rokoch 8. septembra 2004, teda úkony súdu nesmerovali vždy bez priet'ahov k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia nachádzajú. Vzhľadom na uvedenú opakovanú bezdôvodnú nečinnosť okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v konaní došlo k priet'ahom, ktoré neboli spôsobené zložitosťou veci ani správaním účastníkov konania, ale v dôsledku postupu okresného súdu.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému

súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovatelia požadovali priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200 000 Sk, „pričom tento nárok odôvodňujú predovšetkým dĺžkou celého konania, ktoré sa vedie od roku 1997. Nečinnosťou súdu sú už niekoľko rokov obmedzení v možnosti nakladať s nehnuteľnosťou, ktorá je predmetom konania. (...) Súčasne právoplatne neukončeným konaním trvá stav právnej neistoty u sťažovateľov. Sťažovatelia súčasne nekonanie súdov pociťujú ako psychickú ujmu. Došlo k narušeniu dobrých vzťahov s okolím, ktorý sa zhoršuje dĺžkou celého konania. Sťažovatelia v konaní iba bránia svoje vlastnícke právo, no aj tak sa ochrany svojho vlastníckeho práva za dobu šiestich rokov ešte nedočkali. Neistota vedie k napätiu nielen s okolím, ale aj v rodine.“

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov, najmä na celkovú dĺžku napadnutého konania považuje za primerané vo výške každému po 20 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania vo výške 22 720 Sk z dôvodu trov ich právneho zastúpenia.

Náhrada sa priznala za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti z 28. júna 2004 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 26. mája 2005). Za dva úkony vykonané v roku 2004 patrí odmena v sume dvakrát po 4 534 Sk, preto trovy právneho zastúpenia pre jedného sťažovateľa predstavujú sumu 9 068 Sk. Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 20 %, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 7 254,40. Spolu s režijným paušálom ku každému úkonu (2 x 136 Sk v roku 2004) v prípade dvoch sťažovateľov tvorí náhrada trov za dva úkony vykonané v roku 2004 sumu 14 790 Sk v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Za jeden úkon, ktorý bol vykonaný v roku 2005, patrí odmena pre jedného sťažovateľa v sume 2 501 Sk. Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 20 %, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 2 000,80 Sk. Spolu s režijným paušálom k tomuto úkonu (150 Sk v roku 2005) v prípade dvoch sťažovateľov tvorí náhrada trov za jeden úkon vykonaný v roku 2005 sumu 4 301,60 Sk v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Celkové trovy právneho zastúpenia sťažovateľov preto predstavujú sumu 19 091,60 Sk, ku ktorej bolo treba pripočítať 19 % DPH, teda sumu 3 627,40 Sk, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľov predstavujú zaokrúhlene celkove sumu 22 720 Sk.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľov rozhodol tak, ako to je uvedené pod bodom 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2005